

Vítězslav Nezval v kultuře

Postava a dílo Vítězslava Nezvala v hudbě, literatuře, filmu, na divadle, v komiksu a ve výtvarném umění

Úvodem

Ladislav Kratochvíl ve své literárněvědné studii *Wolker a Nezval* z roku 1936 upozornil na to, že „*kdyby byl Jiří Wolker nenapsal nic jiného než svou první knihu, Hosta do domu, neměl by v naší poválečné literatuře místo o mnoho méně významné, než jaké má svými dvěma knihami. Kdyby byl tehdy Vít. Nezval přestal na své první knize, Mostu, jež vydal téměř současně s Wolkerovou prvotinou, byl by dnes téměř neznámým básníkem.*“ Po *Mostu* (1922) Nezval vydal na 90 dalších knih, stal se slavným básníkem a svým dílem si vydobyl významné místo nejen v československé literatuře, ale v kultuře vůbec.

Vítězslav Nezval psal poezii, prózu, dramata, filmové scénáře, písňové texty, skládal hudbu ke svým písním, věnoval se výtvarnému umění. Ve všech těchto oblastech vznikala od 20. let 20. století díla, která na Nezvalovu osobnost nebo tvorbu nějakým způsobem odkazovala: básně, beletrie, divadelní hry, filmy, hudební písně, výtvarné portréty.

Ještě za svého života se Nezval mohl poznat v desítkách karikatur Františka Muziky nebo Adolfa Hoffmeistra, na obraze Josefa Šímy, v portrétu od sochaře Otakara Švece nebo malíře Maxe Švabinského či v povídce Karla Čapka nebo v satirické próze Vladimíra Neffa, zmínky o sobě či svém díle mohl najít v básních Jaroslava Seiferta, Konstantina Biebla nebo Josefa Hory, v divadelních hrách Voskovce a Wericha a dokonce i v humoristických knihách Jaroslava Žáka.

V 50. letech vzrostl počet otištěných básní o Nezvalovi nebo jemu věnovaných; psány byly povětšinou u příležitosti oslav Nezvalova životního jubilea nebo v reakci na básníkovu úmrtí (1958). Seznam básní se zmínkou o Nezvalovi či jeho díle a básní Nezvalovi věnovaných je obsažen v samostatně vydaném soupisu *Básně (o) Nezvalovi*.

Od 60. let začaly odkazy na Nezvala a jeho dílo pronikat do kinematografie. Jen ve dvouletí 1964–65 vznikly tři filmy, které připomněly Nezvalovu poezii: ve filmech *Zpívali jsme Arizonu* (1964) a *7 zabitých* (1965) zaznělo zhudebnění Nezvalových básní, ve *Star-cích na chmelu* (1964) pak recitace úryvku z básníkovy hry *Manon Lescaut*.

Sedmdesátá a zvláště pak osmdesátá léta uvedla Nezvala i do československé populární hudby, a to např. zásluhou písňových textů Pavla Žáka, Františka Ringo Čecha nebo Jarka Nohavici.

Od té doby až dodnes vznikají další a další umělecká díla (filmy, písně, divadelní hry, beletrie) odkazující k Nezvalovi, což je důkazem, že básníkův vliv a vůbec obliba jeho tvorby přetrvávají v evropském kulturním prostředí i v 21. století.

O soupisu

Soupis *Vítězslav Nezval v kultuře* zaznamenává především česká a slovenská díla hudební, literární, kinematografická, dramatická a výtvarná (s výjimkou karikatur), která 1) obsahují zmínku o Nezvalovi či jeho díle nebo citaci z něho, 2) zobrazují básníka, 3) jsou Nezvalovou osobností či tvorbou inspirována; soupis je doplněn i několika díly zahraniční produkce.

Předkládaný soupis není a ani nemůže být úplný. Přesto však tato jeho *torzovitá* podoba dává jakousi představu o tom, jak moc se Vítězslav Nezval zapsal svou tvůrčí osobností nejen do česko(-)slovenské kultury.

Alsen Hanson

HUDBA

Soupis neobsahuje seznam zhudebnění Nezvalových básní; ten bude uveřejněn v samostatném soupisu.

Nezval v písních

Písňe obsahující zmínku o Nezvalovi či jeho díle nebo citaci z něho.

Mezi básníky (1966)

Hudba a text Jiří Suchý.

Píseň byla součástí divadelní hry *Benefice* (prem. 1966); poprvé vydána na albu *Jiří Suchý zpívá pro Divadlo hudby* (1971), nazpíval Jiří Suchý.

*Mezi básníky mě žádněj Vítězslav nezval,
já však se přesto vetřel do jejich středu.
(...) A za to bos a o hladu projítí chtěl
bych tam a zpátky menší růžovou
zahradu (...).*

Balada Manoně (1967)

Hudba Karel Kryl a Jaroslav Vraštil.

Text Karel Kryl.

Píseň vznikla v roce 1967; poprvé vydána na albu *Karel Kryl: Děkuji* (1995), nazpíval Karel Kryl.

*Řekne, až procitne, že mě sem nezvala,
ústa až poskytne, přečtu jí z Nezvala:
Manon je motýl, Manon je včela, a že ji
nepustím, i kdyby chtěla.*

Manon (1972)

Hudba Petr Rezek.

Text Pavel Žák.

Píseň poprvé vydána na albu *Shut Up* (1972), nazpíval Viktor Sodoma se skupinou Shut Up.

*„Krásná Manon z Arrasu, umřít, umřít
pro krásu,“ říká v jedné básni rým a já
ten rým teď opravím.*

Žít je fajn (1979)

Hudba Vítězslav Hádl.

Text Pavel Žák.

Píseň z filmu *Trhák* (1979), nazpívala Hana Zagorová (s dětským sborem); poprvé vydáno na albu *Trhák: soundtrack z filmu* (1999).

*Zde k básním nás sezval pan Mácha
a Nezval a Voltaire a Wolker a náš
knihovník.*

Manon z Arrasu (70. léta)

Hudba: Bořivoj Vávra

Text: Pavel Dostál

Píseň vznikla v 70. letech¹; v roce 2013 ji nazpíval Bohuš Matuš. Píseň není součástí žádného alba.

*Včera jsem dočet pana Nezvala, báseň
o Manon, kterou jistě znáš.
A jeho Manon u mě zůstala, vždyť právě
ty se jí tak podobáš.
Taky jsi motýl, taky jsi včela a růže
vhozená do kostela. (...) Ó Manon,
ó Manon, Manon z Arrasu, já asi, já asi
umřu pro krásu. (...) Zrovna tak jsi
nestálá jak Manon pana Nezvala. Manon
z Arrasu, já asi umřu pro krásu. (...) Ty
inspirovat Nezvala, jinak by Manon
dopadla.*

1 MATUŠ, Bohuš. [Bohuš Matuš - Manon z Arrasu /poprvé zveřejněno/] In: Facebook [online]. 24. září 2013 v 12.59 [navštíveno 2016-02-07]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?id=156096661125460&story_fbid=558104734257982

Svatava (1981)

Hudba a text Jarek Nohavica.

Píseň poprvé vydána na albu *Jarek Nohavica: Mávátka* (1981), nazpíval Jarek Nohavica.

Svatava si myslela, že to zvoní Adéla a nese jí Nezvala. Když svůj omyl zjistila, velice se zlobila: Pane, já vás nezvala!

Tenhle vítr jsem měl rád (1982)

Hudba a text Luboš Pospíšil.

Píseň poprvé vydána na albu *Luboš Pospíšil: Tenhle vítr jsem měl rád* (1982), nazpíval Luboš Pospíšil.

A tak dům, můj biograf, kupuju na inzerát, že tu bydlel Edgar Poe, že tu Nezval prošel tmou s nadějí...

Když nám teče do bot (1983)

Hudba Daniel Fikejz a Combo FH.

Text František Ringo Čech.

Píseň poprvé vydána na albu *Combo FH: Přímký / Když nám teče do bot* (1983), nazpíval Daniel Fikejz se skupinou Combo FH.

Nač ten Nezval, Newton, Mendělejev, Edison byli děsně chytrý, a kde hoši dneska jsou?

Polibek [Piccolo amore] (1983)

Hudba Christiano Minellono a Dario Farina.

Český text Pavel Žák.

Píseň poprvé vydána na albu *Hana Zagorová: Polibek / Dneska už to vím* (1984), nazpívali Hana Zagorová, Petr Kotvald a Stanislav Hložek; píseň zazněla už v roce 1983 v silvestrovském pořadu Čs. televize.

Líbám aspoň v duchu každou dívku, což je bezva. Klidně vám to řeknu, neboť totéž napsal Nezval.

Běž domů, běž (1985)

Hudba František Janeček.

Text František Řebíček.

Píseň poprvé vydána na albu *Markéta Muchová: Superden* (1985), nazpívala Markéta Muchová.

Slibuješ mi sbírku básní jako seriál, dávej pozor, aby Nezval neopisoval.

Štúdio žien (1987)

Hudba Marika Gombitová.

Text Kamil Peteraj.

Píseň poprvé vydána na albu *Marika Gombitová: Ateliér duše* (1987), nazpívala Marika Gombitová.

Odvážny kurz. Kam s ním dá sa len zájsť. Vian a pán Nezval, Saroyan, Čierne blues noci.

Vzácné návštěvy (1988)

Hudba Pavel Vaculík.

Text Eduard Krečmar.

Píseň poprvé vydána na albu *Petra Janů: S láskou* (1988), nazpívala Petra Janů.

Manon, kráska z Arrasu, skryla růži do vlasů. S ní Nezval tu byl a dal mi devětsil.

Nezvalovský blues (1989)

Hudba Jan Spálený.

Text Pavel Vrba.

Píseň poprvé vydána na albu *ASPM: Hotel Štístko blues* (1989), nazpíval Jan Spálený.

*Šedivá nezvalovská oblaka v proluce
mého vidění. Mám vlčí mhu snad za
ptáka, který mi nebe proměnil.*

Duchové zemřelých (1997)

Hudba a text Jaroslav Svoboda.

Píseň poprvé vydána na albu *Traband: O čem mluví muži?* (1997), nazpíval Jaroslav Svoboda.

*Přemýšlím o nás dvou
Jak tvoje ručka zvedá telefon
a já do sluchátka zařvu ze všech sil:
Čím bych si vás získal, Manon?
Čím bych se vám zalíbil?*

Splnit si sen (1999)

Hudba a text Jiří Suchý.

Píseň byla součástí divadelní hry *Pré* (prem. 1999); poprvé vydána na albu *Jiří Suchý: Blázen a dítě* (1999), nazpívali Jitka Molavcová a Jiří Suchý.

*Splnit si sen básníkem vysněným. Splnit
si sen, třeba i šílený. Ten, kdo pohrdá
zlatem a snění mění s šatem,
bude chvíli Edisonem a chvíli
akrobatem. (...) Splnit si sen, kdopak by
netoužil. Splnit si sen, který by zasloužil
státi se snem roku, v něm se slzou v oku
s Robertem Davidem tančit karioku. (...)
Ve snu se všichni pouze milují, v tisku
čteme jenom něžná slova. A skinheadi po
večerech sledují poezii v televizi Nova.
Splnit si sen, sen plný zázraků. Splnit si
sen o modrém soumraku, ve kterém by
malá Manon Lescaut stála po mém boku
ve skleněném haveloku. Jen jednou splnit
si sen.*

Manon/Lovetobogan (2000)

Hudba Jiří Vondráček.

Text Hana Sorrosová.

Píseň poprvé vydána na albu *Lucie Vondráčková: Manon* (2000), nazpívala Lucie Vondráčková.

*Jsem Manon, která přijíždí sem z dálky
a nemůže už zpátky a neví, kam jít má.
Pro des Grieuxeho vkládá do košíku pár
motýlů a hříčků a pak mu povídá: Čím
to, že já chci být jen s tebou.*

Řečičky (2003)

Hudba Žofie Kabelková.

Text Žofie Kabelková s použitím citací z díla V. Hraběte, W. Shakespeara a V. Nezvala.

Píseň poprvé vydána na albu *Žofie Kabelková: Žiju* (2003), nazpívala Žofie Kabelková.

*„Manon je motýl, Manon je včela,
Manon je růže hozená do kostela, Manon
je všechno, co neztratí nikdy svůj pel,
Manon je rozum, který mi uletěl.“
Takovým řečičkám lehko se věří, to když
se rozum z hlavy vytrácí. Po hezkým
povídání a po večeri složil tě do
proležených matrací.*

Manon (2010)

Hudba František Soukup.

Text Pavel Špirka.

Píseň poprvé vydána na albu *Second-hand HusBand: We don't need a microphone* (2010), nazpíval Pavel Špirka.

*Jsi motýl, jsi včela, jsi růže vhozená do
kostela (...). Ty jsi můj chťič, jsi osud, jsi
všechno, co neznal jsem dosud. Má první
a poslední láska...*

Víťa Nezval (2011)

Hudba a text členové skupiny Smíšený pocity.

Píseň vznikla v roce 2009; poprvé vydána na albu *Smíšený pocity: To to trvalo* (2011), nazpívali členové skupiny Smíšený pocity.

*Ona byla líbezná, já ji skoro neznal.
Taky byla vítězná, psal to Víťa Nezval.*

Slon (2012)

Hudba a text Karel Plíhal.

Píseň poprvé vydána na albu *Karel Plíhal: Vzduchoprázdňiny* (2012), nazpíval Karel Plíhal.

*Jsem slon a ty jsi porcelán a život se
mnou je pech, co můžu, vždycky podělám
a hledám tě v těch střepích
a nosím si tě po kapsách, bejt Nezval,
dodám ještě, jako by mi okap sáh za
límeč prsty deště...*

LITERATURA

Do soupisu nejsou zařazena díla memoárové, odborné a populárně naučné literatury. Básně se zmínkou o Nezvalovi či jeho díle a básně Nezvalovi věnované jsou uvedeny v samostatně vydaném soupisu *Básně (o) Nezvalovi*, parodie Nezvalova díla jsou zahrnuty v soupisu *Vítězslav Nezval parodovaný*.

Beletristická díla, ve kterých vystupuje postava Vítězslava Nezvala (zároveň mohou obsahovat zmínku o básníkovi či jeho díle nebo citaci z něho)

Karel Čapek: Básník (1928)

*Povídka z Čapkových „Povídek z jedné kapsy“, jejímuž hrdinovi básníku Jaroslavu Neradovi byl předobrazem Vítězslav Nezval.*²

Poprvé vydal O. Štorch-Marien v roce 1929.

Vladimír Neff: Poslední drožkář (1935)

Groteskní pohádka o posledním pražském drožkáři a jeho létající kobyle; v postavě básníka Viksoslava Činela je parodicky vyobrazen Vítězslav Nezval.

Poprvé vydalo nakl. Československý čtenář v roce 1935.

Jan Cimický: Srdce a skalpel (2004)

Biografický román o doktoru práv Ivanu Piskáčkovi.

Poprvé vydalo nakl. Baronet v roce 2004.

Laurent Binet: HHHH (2009)

Román o Reinhardu Heydrichovi, Janu Kubišovi, Jozefu Gabčíkovi a operaci Anthropoid.

Ze stejnojmenného francouzského originálu přeložila Michala Marková, česky poprvé vydalo nakl. Argo v roce 2010.

Petr Kukul: Deník muže ve středních letech (2013)

Autobiografický deník.

Poprvé vydalo nakl. Mladá fronta v roce 2013.

Martin Reiner: Básník (2014)

Biografický román o básníku Ivanu Blatném.

Poprvé vydalo nakl. Torst v roce 2014.

Beletristická díla obsahující zmínku o Nezvalovi či jeho díle nebo citaci z něho

Jaroslav Žák: Študáci a kantorů (1937)

Humoristická kniha o povahopisu a typologii středoškolských studentů a kantorů a způsobech „boje“ mezi nimi.

Poprvé vydal Alois Srdce v roce 1937.

2 OPELÍK, Jiří. Obyčejný život čili Deukalion. In: JANKOVIČ, Milan (ed.). *Struktura a smysl literárního díla*. Praha: Čs. spisovatel, 1966, s. 147.

Jaroslav Žák: Cesta do hlubin studákovy duše (1938)

Humoristická kniha o studentech, škole a školství; volné pokračování prózy „Študáci a kantoři“.

Poprvé vydal Karel Synek v roce 1938.

Jan Werich: Italské prázdniny (1960)

Cestopisná próza popisující události, zážitky a myšlenky na trase Praha–Řím a zpět.

Poprvé vydalo nakl. Československý spisovatel v roce 1960.

Zora Beráková: Zkouška dospělosti (1977)

Biografický román o Marii Kudeříkové, člence komunistického odboje za 2. sv. války.

Poprvé vydalo nakl. Naše vojsko v roce 1977.

Zdeněk Pluhař: V šest večer v Astorii (1982)

Románová kronika líčící osudy sedmi maturantů a jejich profesora češtiny, přezdívaného „Robert David“. V knize je zmínka o Nezvalovi, jeho sbírce „52 hořkých balad...“ a citace veršů jedné z balad.

Poprvé vydalo nakl. Československý spisovatel v roce 1982.

Michal Viewegh: Nápady laskavého čtenáře (1993)

Soubor literárních parodií.

Poprvé vydalo nakl. Petrov v roce 1993.

FILM

Do soupisu nejsou zařazeny filmové dokumenty, vzdělávací pořady, filmové adaptace Nezvalových děl a filmy, na nichž se Vítězslav Nezval autorsky podílel.

Filmy, ve kterých vystupuje postava Vítězslava Nezvala

(zároveň mohou obsahovat zmínku o básníkovi či jeho díle nebo citaci z něho)

I katové umírají! / Hangmen Also Die! (1943, USA)

Jeden z prvních filmů o atentátu na říšského zastupujícího protektora Reinharda Heydricha a dění v době druhé heydrichiády. Ve filmu, odehrávajícím se v protektorátní Praze, vystupuje postava „velkého spisovatele“ a „nejvýznamnějšího českého básníka“ Nezvala (čti Nekvala), který je po atentátu na Heydricha spolu s dalšími nevinnými zatčen a popraven.

Scénář John Wexley a Fritz Lang podle námětu Bertolta Brechta.

Režie Fritz Lang.

Postavu Vítězslava Nezvala ztvárnil *George Irving*.

Dvacátý devátý (1974, Československo)

Film o nástupu Klementa Gottwalda do čela KSČ v roce 1929.

Scénář Jaroslav Matějka a Antonín Kachlík.

Režie Antonín Kachlík.

Postavu Vítězslava Nezvala ztvárnil *Jiří Juřina*.

Píseň nemilovaného / La Chanson du Mal-aimé (1981, Československo/Francie)

Životopisný film o francouzském básníku Guillaumeu Apollinairovi.

Scénář Katarína Slobodová a Claude Weisz.

Režie Claude Weisz.

Postavu Vítězslava Nezvala ztvárnil *Jiří Untermüller*.

Gottwald (1986, Československo)

Pětidílný televizní seriál zachycující politický vzestup prvního komunistického prezidenta Klementa Gottwalda a sílící vliv Komunistické strany Československa v dvacetiletí 1928–1948. Postava Vítězslava Nezvala vystupuje pouze v prvním díle („Generální tajemník 1928–1929“).

Scénář Jaroslav Matějka.

Režie Evžen Sokolovský.

Postavu Vítězslava Nezvala ztvárnil *Jiří Untermüller*.

Bohéma (2017, Česká rep.)

Šestidílný televizní seriál zachycující osudy československých filmových herců a pracovníků v letech 1938–1953 spjatých s barrandovskými ateliéry.

Postava Vítězslava Nezvala vystupuje v 1., 4., 5. a 6. díle.

Scénář Tereza Brdečková.

Režie Robert Sedláček.

Postavu Vítězslava Nezvala ztvárnil *Tomáš Racek*.

Filmy obsahující zmínku o Nezvalovi či jeho díle nebo citaci z něho

Starci na chmelu (1964, Československo)

Hudební romantická komedie o lásce na chmelové brigádě.

Ve filmu zazněla citace z Nezvalovy divadelní hry *Manon Lescaut*.

Scénář Vratislav Blažek.

Režie Ladislav Rychman.

Zpívali jsme Arizonu (1964, Československo)

Válečné drama o studentech gymnázia nasazených nacisty na jaře 1945 na budování opevnění obranných linií.

Ve filmu zazněla Nezvalova píseň *Magnetová hora*.

Režie Václav Sklenář.

Scénář František Kožík.

7 zabitých (1965, Československo)

Drama o mladé zdravotní sestřičce se slabostí pro flirtování a jednom týdnu v jejím životě.

Ve filmu zaznělo zhudebnění Nezvalovy básně *Rue de la Gaîté* (zhudebnil Emil František Burian).

Scénář Jelena Mašínová a Pavel Kohout.

Režie Pavel Kohout.

...a pozdravuji vlaštovky (1972, Československo)

Filmové drama o posledních dnech Marie Kudeřikové, popravené nacisty v roce 1943 za velezradu, natočený podle tehdy ještě knižně nevydaného románu Zory Berákové „Zkouška dospělosti“ (vydáno až v roce 1977) a čerpající z dopisů, které Marie Kudeřiková napsala ve vratislavském vězení před svou smrtí.

Ve filmu zazněla zmínka o Nezvalově sbírce *Matka Naděje*.

Scénář Jaromil Jireš a Zora Beráková.

Režie Jaromil Jireš.

Trhák (1980, Československo)

Hudební komedie o natáčení velkolepé hudební show z venkovského prostředí.

Ve filmu zazněla píseň „Žít je fajn“ (hudba Vítězslav Hádl, text Pavel Žák) se zmínkou o Nezvalovi.

Scénář Ladislav Smoljak a Zdeněk Svěrák.

Režie Zdeněk Podskalský st.

Hřbitov pro cizince (1991, Československo)

Televizní film o osudech čs. letců (bývalých příslušníků RAF) v komunistickém Československu po únoru 1948.

Ve filmu zaznělo zhudebnění Nezvalovy básně *STM* (zhudebnil Ludvík Poděšť).

Scénář Jiří Hubač.

Režie Jaroslav Dudek.

Věrní abonenti (2001, Česká rep.)

Filmová adaptace stejnojmenné divadelní hry Antonína Procházky.

Scénář Antonín Procházka.

Režie Kryštof Hanzlík.

Caterina va in città (2003, Itálie)

Komediální drama vyprávějící příběh dvanáctileté dívky, která po přestěhování z malé vesnice do velkoměsta objevuje nový svět.

Ve filmu zazněla zmínka o Nezvalovi a jeho díle a citace úryvku z italského překladu jedné jeho básně.

Scénář a režie Paolo Virzi.

Probudím se včera (2012, Česká rep.)

Sci-fi komedie o učiteli češtiny a jeho cestě v čase do doby svých gymnaziálních studií.

Ve filmu zazněla zmínka o Nezvalovi a citace z jeho divadelní hry *Manon Lescaut*.

Scénář Lumír Holčák.

Režie Miloslav Šmídmajer.

Škoda lásky: Úspěšný lov (2013, Česká rep.)

Příběh o promiskuitním spisovateli, který nabídne dívce zdánlivě ztracené v bouři útočiště ve své horské chatě. Díl „Úspěšný lov“ z televizního povídkového cyklu „Škoda lásky“.

Ve filmu zazněla zmínka o Nezvalovi.

Scénář Petr Jarchovský podle námětu Michala Viewegha.

Režie Petr Zahrádka.

Teorie tygra (2016, Česká rep.)

Komedie o stárnoucím veterináři, který se touží vymanit z vlivu své ženy.

Zeť hlavní postavy Erik si čte v posteli Nezvalovu knihu *Pražský chodec* (vydání z roku 2003, nakl. Labyrint).

Scénář Radek Bajgar a Mirka Zlatníková.

Režie Radek Bajgar.

Doktor Martin: Záhada v Beskydech (2018, Česká rep.)

Detektivní komedie, ve které venkovský doktor Martin Erlinger řeší případ ztraceného zlatého pokladu z první republiky. Film volně navazuje na seriál Doktor Martin (2015–2016).

Ve filmu zazní slovní hříčka odkazující k Nezvalovi.

Scénář Tomáš Končinský.

Režie Petr Zahrádka.

DIVADLO

Divadelní hry, ve kterých vystupuje postava Vítězslava Nezvala
(zároveň mohou obsahovat zmínku o básníkovi či jeho díle nebo citaci z něho)

Karel Hynek, Vratislav Effenberger: Jela tudy dáma (1950)

Panamský klobouk se zpěvy a tanci o 11 obrazech.

Postava Vítězslava Nezvala vystupuje ve 3. obraze.

Na tuzemském jevišti nerealizováno, vydáno pouze knižně (HYNEK, Karel. *S vyloučením veřejnosti*. Praha: Torst, 1998).

František Kovárna: Půlnoc nad Prahou (1952)

Čtyři jednoaktovky situované do poúnorové Prahy, jejichž hrdiny jsou soudobé politické a kulturní osobnosti řešící problém konfliktu mravnosti a politiky.

Na tuzemském jevišti nerealizováno, vydáno pouze knižně (New York, 1952).

Karel Hynek, Vratislav Effenberger: Poslední umře hlady (1952)

Synopsis k divadelní hře o 25 obrazech.

Postava Vítězslava Nezvala vystupuje ve 20. obraze, ve 25. obraze se pak na scéně objevuje náhrobní kámen s Nezvalovým jménem (Vítězslav).

Na tuzemském jevišti nerealizováno, vydáno pouze knižně (HYNEK, Karel. *S vyloučením veřejnosti*. Praha: Torst, 1998).

Martin Františák: Věc Čapek (2012)

Hra o bratrech Čapcích a atmosféře v Československu 20. a 30. let.

Premiéra 18. února 2012; Klicperovo divadlo Hradec Králové.

Režie Martin Františák.

Barbora Voráčová: Všichni Teigeho muži (2013)

Autorská inscenace o poetistických umělcích vytvořená metodou storytellingu.

Premiéra 18. února 2013; Kabinet MÚZ, Brno.

Divadelní hry se zmínkou o Nezvalovi či jeho díle

Jiří Voskovec, Jan Werich: Vždy s úsměvem (1934)

Revue dobových aktualit o 15 obrazech.

Hra obsahuje zmínku o Nezvalově díle.

Premiéra 31. prosince 1934; Osvobozené divadlo Praha.

Režie Jindřich Honzl.

Nazim Hikmet: Stůj co stůj (1956)

Tragédie ve třech dějstvích o touze po moci.

Hra obsahuje zmínku o Nezvalovi a citaci úryvku z jeho básně *Co dělá polední slunce s Prahou* ze sb. *Praha s prsty deště*.

Na tuzemském jevišti nerealizováno, vydáno pouze knižně (Praha, 1959).

Antonín Procházka: S tvou dcerou ne (1994)

Komedie ve dvou dějstvích o snaze předejít krizi středního věku.

Hra obsahuje zmínku o Nezvalově díle.

Premiéra 15. října 1994; Divadlo J. K. Tyla v Plzni.

Režie Antonín Procházka.

Antonín Procházka: Věrní abonenti (1998)

Komedie ve dvou dějstvích o tom, jak divadelní předplatné může vést až k manželské nevěře.

Hra obsahuje zmínku o Nezvalově díle a citace z divadelní hry *Manon Lescaut*.

Premiéra 14. ledna 1998; Divadlo J. K. Tyla v Plzni.

Režie Antonín Procházka.

Jaroslav Žák, Hana Burešová: Škola základ života (2010)

Hudební komedie ze života středoškolských studentů a kantorů. Adaptace původní stejnojmenné divadelní hry Jaroslava Žáka vzniklé na základě jeho vlastní humoristické knihy „Študáci a kantorů“.

Hra obsahuje zmínku o Nezvalově díle.

Premiéra 11. září 2010; Městské divadlo Brno.

Režie Hana Burešová.

Kateřina Tučková: Vitka (2018)

Divadelní hra na motivy životního příběhu hudební skladatelky a dirigentky Vítězslavy Kaprálové.

Hra obsahuje citace z Nezvalovy básně *Sbohem a šáteček*.

Premiéra 23. února 2018; Divadlo Husa na provázku v Brně.

Režie Anna Petrželková.

KOMIKS

Komiksy, ve kterých vystupuje postava Vítězslava Nezvala

(zároveň mohou obsahovat zmínku o básníkovi či jeho díle nebo citaci z něho)

Jaz: Opráskí sčeskí historje 4. Zborník vjedeckíhc příspěfkú g hiztorji čezkího nárotu (2015)

Postava Vítězslava Nezvala vystupuje v příběhu *Jak se umělci mají rádi* (1929).

Poprvé vydalo nakl. Grada Publishing v roce 2015.

Jiří Černý, Lukáš Fibrich: Obrázky z moderních československých dějin 1945–1989

Postava Vítězslava Nezvala vystupuje v příběhu o událostech roku 1956 (II. sjezd Svazu čs. spisovatelů).

Poprvé vydalo nakl. Knižní klub v roce 2016.

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Soupis nezahrnuje seznam karikatur Vítězslava Nezvala a ilustračního doprovodu Nezvalových knih.

Zobrazení Vítězslava Nezvala

Vladimír Preclík: Porcelánová busta (nedatováno)

Porcelánová busta Vítězslava Nezvala ze zeleně stříkaného biskvitu z Ateliéru Karlovarský porcelán; výška 20,5 cm.

Milan Knížák: Portrét Vítězslava Nezvala (nedatováno)

Portrét Vítězslava Nezvala; předlohou byl velmi pravděpodobně fotografický portrét básníka z roku 1953.

Josef Šíma: Portrét Vítězslava Nezvala (1926)

Kresebný portrét básníka použitý na frontispis Nezvalovy sb. *Menší růžová zahrada*.

Josef Šíma: Portrét Vítězslava Nezvala (1932)

Olej na plátně zobrazující Vítězslava Nezvala u klavíru.

Otakar Švec: Portrétní hlava (1932)

Portrétní hlava Vítězslava Nezvala umístěna na básníkově náhrobku na vyšehradském Slavíně.

Emil Filla: Bronzový reliéf (1938)

Bronzový reliéf profilového portrétu Vítězslava Nezvala; průměr 19,7 cm.

Václav Žalud: Vítězslav Nezval (1944)

Sádrová plastika. Portrét Vítězslava Nezvala v košili s kravatou a s vlasy sčesanými dozadu.

Michael Florian: Profilový portrét Vítězslava Nezvala (1958)

Dřevoryt (xylografie) profilového portrétu Vítězslava Nezvala.

Max Švabinský: Portrét Vítězslava Nezvala (1958)

Litografie portrétu Vítězslava Nezvala.

Věra Ducháčková-Beránková: Portrét Vítězslava Nezvala (1973)

Sádrová patinovaná busta.

Milan Knobloch: Pamětní medaile (1975)

Pamětní medaile s portrétem Vítězslava Nezvala na přední straně a se stylizovaným ženským torzem a citátem z Nezvalova díla na straně druhé. Zhotoveno v několika materiálových variantách (tombak, bronz, postříbřený bronz). Vydáno k 75. výročí básníkovy narození.

František Navrátil: Bronzová hlava (1975)

Pamětní deska a bronzová portrétní hlava Vítězslava Nezvala na básníkově rodném domě v Biskoupkách.

Jan Simota: Busta (1975)

Busta Vítězslava Nezvala, která je součástí Nezvalova pomníku v parčíku před základní školou v Dalešicích.

Josef Hvozdenský: Pamětní medaile (1979)

Bronzová pamětní medaile s portrétem Vítězslava Nezvala a nápisem „Vítězslav Nezval“ na přední straně. Na zadní straně uprostřed kavárenský stůl, na něm posazený globus a kolem dokola text Nezvalovy básně „Place du Tertre“ (*Láska setkáme se spolu / až se světu poštěstí / sedět u jednoho stolu / na jediném náměstí*).

Vladislav Turský: Vítězslav Nezval (1981)

Bronzová portrétní hlava Vítězslava Nezvala; výška 50 cm. Kopie hlavy je součástí pamětní desky umístěné na domě, ve kterém básník zemřel (Baranova 4, Praha 2 – Vinohrady).

Vladimír Suchánek: Profilový portrét Vítězslava Nezvala (1984)

Litografie profilového portrétu Vítězslava Nezvala na růžovofialovém pozadí.

Oldřich Kulhánek: Vítězslav Nezval - poštovní známka (2000)

Poštovní známka vydaná u příležitosti 100. výročí básníkovy narození, jejímž námětem je dvojportrét Vítězslava Nezvala, tvořený kompozicí profilu a karikatury od Adolfa Hoffmeistra s textem „Vítězslav Nezval 1900–1958“.

Ladislav Kozák: Pamětní mince (2000)

Stříbrná pamětní mince. Na zadní straně portrét Vítězslava Nezvala volně odvozený z karikatury od Adolfa Hoffmeistra. Vydáno ke 100. výročí básníkovy narození.

Díla inspirovaná Vítězslavem Nezvalem či jeho dílem

Josef Šíma: Vězeň (1926)

Olej na plátně; inspirováno stejnojmennou Nezvalovou scénickou básní ze sb. *Nápisy na hroby*.

Jindřich Štyrský: Papež české literatury (1941)

Koláž na papíře; sarkastická koláž zobrazující papežské roucho s vaky peněz, symbolicky odkazující k Nezvalovým povahovým vlastnostem, kterou Štyrský dodatečně doprovodil text svého *Snu o Vítězslavu Nezvalovi* z února 1927.

Marie Michaela Šechtlová: Vítězslav Nezval I (1985) a Vítězslav Nezval II (1989)

Dva cykly grafik *Vítězslav Nezval I* (1985) a *Vítězslav Nezval II* (1989) vytvořené technikou barevné mezzotinty a inspirované Nezvalovými básněmi.

Ladislav Kuklík: Vítězslav Nezval (1996)

Barevný lept zobrazující zády sedící nahou mužskou a ženskou postavu, které se k sobě tisknou boky.

Vítězslav Nezval v kultuře.

Sestavil Alsen Hanson.

Vytvořeno pro internetové stránky <http://vitezslavnezval.cz/>.

Datum vydání: 10. 7. 2015

Aktualizováno: 30. 1. 2019

Tento dokument podléhá licenci Creative Commons.
Uveďte autora – Nevyužívejte dílo komerčně – Zachovejte licenci
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/>